

BILAG - FAKTA OM UNGE, ALKOHOL OG ALDERSGRÆNSER

Aldersgrænser for køb af alkohol i dag

I detailhandlen skal man være 16 år for at købe alkohol med en alkoholprocent op til 16,5 %, mens man skal være 18 år for at købe produkter med 16,5 % og derover. På restaurationer skal man være 18 år for at købe alkohol.

Danske unge har europarekord i fuldskab

32 % af danske 15-16-årige har været fulde minimum én gang i løbet af den sidste måned – det er mere end i noget andet europæisk land, hvor den tilsvarende gennemsnitlige andel er 13 %¹.

Danske unge har bedst tilgængelighed til alkohol

96 % af de 15-16-årige danskere vurderer, at de let kan anskaffe sig alkohol – det er mere end i noget andet europæisk land, hvor den tilsvarende gennemsnitlige andel er 78 %².

Alkoholvaner grundlægges i ungdommen

Unge, der i teenageårene har et stort forbrug af alkohol, har større risiko for senere i livet at drikke mere end andre voksne³, og en tidlig alkoholdebut øger risikoen for alkoholafhængighed senere i livet⁴.

Alkohol er ikke en almindelig forbrugsvarer

Alkohol er kræftfremkaldende⁵ og årsag til 10 procent af den samlede sygdomsbelastning i Danmark⁶. Hvert år dør ca. 4.000 danskere som følge af deres alkoholforbrug (alkoholrelaterede sygdomme og alkoholrelaterede ulykker)⁷, og danskernes overforbrug af alkohol er estimeret til at koste samfundet 13 mia. danske kroner årligt⁸.

Alkohol er endvidere sammen med tobak en af hovedårsagerne til stigende social ulighed i sundhed⁹.

Unge er særligt sårbare overfor alkoholens skadevirkninger

Hjernen er først færdigudviklet i 20-års alderen. Det betyder, at et stort alkoholforbrug i ungdommen kan have alvorlige kognitive skadevirkninger¹⁰ og kan betyde, at man ikke får udnyttet sit læringspotentiale fuldt ud.

Et stort alkoholindtag øger på kort sigt risikoen for ulykker, vold og usikker sex¹¹.

Alkoholrelaterede skader pådrages særligt af unge¹², og hvert år har over 1.400 unge i alderen 15-19 år kontakt med sygehuset pga. alkohol – og størstedelen af kontakterne handler om alkoholforgiftning og alkoholberuselse¹³.

Alkohol og aldersgrænser

Højere aldersgrænser er en af de mest effektive strategier til at nedbringe alkoholforbruget blandt unge¹⁴. En 18 års aldersgrænse for køb af alkohol svarer til reglerne, der er på området i Sverige, Norge og Finland, og ligger fint i tråd med øvrige aldersgrænser, der relaterer sig til myndighedsalderen i Danmark, herunder 18-års aldersgrænsen for køb af tobak.

	Finland	Norge	Sverige	Danmark
Lavt alkoholindhold	18 år	18 år	18 år	16 år
Højt alkoholindhold	20 år	20 år	20 år	18 år

*Højt/lavt alkoholindhold: Over/under 22,1 % Over/under 22,0 % Over/under 3,5 % Over/under 16,5 %

Figur 1. Aldersgrænser for køb af alkohol med hhv. højt og lavt alkoholindhold i Finland, Norge, Sverige og Danmark.

Højere aldersgrænser betyder færre ulykker og dødsfald i trafikken

Risikoen for alkoholrelaterede trafikulykker falder, når aldersgrænsen for køb af alkohol hæves¹⁵, og højere aldersgrænser medfører færre dødsfald i trafikken¹⁶.

Danskerne bakker op om at hæve aldersgrænsen

Halvdelen af 15-64-årige danskere bakker allerede op om at hæve aldersgrænsen for køb af alkohol til 18 år – uanset alkoholprocent (50 %) ¹⁷.

Aldersgrænser bruges af forældre som rettesnor

Mange forældre bruger aldersgrænserne som rettesnor, når de laver aftaler om alkohol med deres børn¹⁸. Forældre har behov for myndighedernes støtte for at sætte grænser for den unges alkoholforbrug. Den støtte har de ikke i dag.

Producenterne laver specifikt produkter rettet mod 16-17-årige

I dag må 16-årige købe alkohol op til 16,5 %. Producenterne går tættest mulig på den grænse og udbyder alkoholiske drikke i 16-16,4 %-intervallet.

Unge mener selv, at alkoholindtaget blandt danske unge er for højt

Mere end halvdelen af 15-25-årige mener, at alkoholforbruget blandt danske unge er for højt (61 %) ¹⁹.

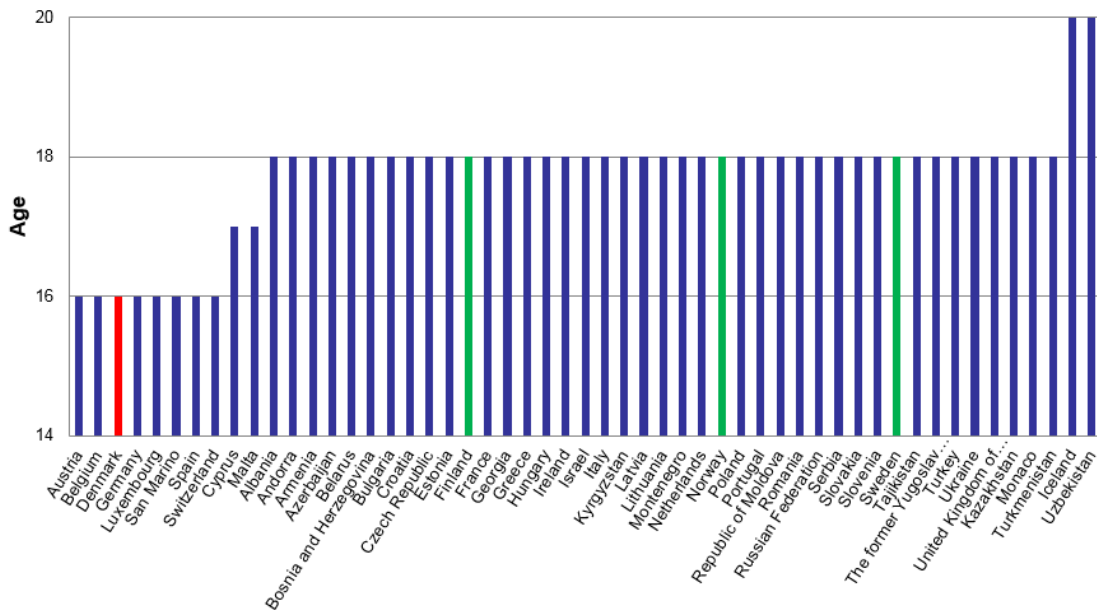
En 18-års aldersgrænse skal følges op af en skærpet håndhævelse af aldersgrænsen

En tredjedel af danske unge i alderen 15-18 år tilkendegiver, at de indenfor det seneste år har købt alkohol i detailhandlen, selvom de ikke var gamle nok ifølge lovgivningen (32 pct.) ²⁰.

I 2016 blev der kun udstedt ti bøder for salg af alkohol til unge under 16 år²¹.

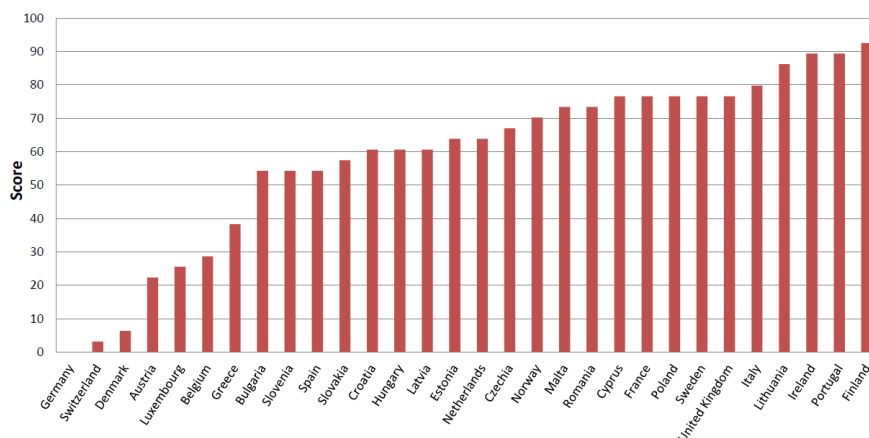
Danmark er efterhånden et af de få lande, hvor mindreårige kan købe alkohol

Laveste aldersgrænse for køb af alkohol i detailhandlen eller på udsækningssteder i medlemslandene i WHO's Europæiske Region

Nye tal fra WHO viser, at Danmark halter gevaldigt bagud, når det kommer til at mindske tilgængeligheden af alkohol via effektive tiltag²²

Availability of alcohol (n=30)

Scoren er vurderet ud fra seks spørgsmål om tiltag (aldersgrænser, kontrol af detailsalg, restriktioner med salg på visse tidspunkter, restriktioner med salg på visse steder, restriktioner med salg ved specielle events og alkoholfrie miljøer), som er vægtet i forhold til effekten af de pågældende tiltag. Jo højere score, desto mere gør medlemslandene for at begrænse tilgængeligheden af alkohol via effektive tiltag.

Danmark scorer 6 point ud af 100 mulige, hvilket placerer Danmark på en tredjesidste plads ud af i alt 30 EU-lande (inkl. Norge og Schweiz).

Udarbejdet den 9. maj 2017 af Kræftens Bekæmpelse

Referencer

- ¹ Kraus L, Guttormsson U, Leifman H, Arpa S, Molinaro S, Monshouwer K, et al. ESPAD Report 2015 - Results from the European School Survey Project on Alcohol and Other Drugs. 2016.
- ² Kraus L, Guttormsson U, Leifman H, Arpa S, Molinaro S, Monshouwer K, et al. ESPAD Report 2015 - Results from the European School Survey Project on Alcohol and Other Drugs. 2016.
- ³ Andersen et al. Tracking drinking behavior from age 15-19 years *Addiction* 2003; 98: 1505-11, Bonomo YA, Bowes G, Coffey C, Carlin JB, Patton GC. Teenage drinking and the onset of alcohol dependence: a cohort study over seven years. *Addiction*. 2004 Dec;99(12):1520-8.
- ⁴ Hingson RW, Heeren T, Winter MR. Age at drinking onset and alcohol dependence. *Arch Pediatr Adolesc Med* 2006;160:739-46, Dewit et al. Age at First Alcohol Use: A Risk Factor for the Development of Alcohol Disorders. *Am J Psychiatry*. 2000 May;157(5):745-50.
- ⁵ IARC Working Group on Evaluation of Carcinogenic Risks to Human, Personal Habits and Indoor Combustions. Volume 100 E. A review of Human Carcinogens, International Agency for Research on Cancer, 2012.
- ⁶ Forebyggelsespakke. Alkohol. Sundhedsstyrelsen 2012
- ⁷ Eliassen M, Becker U, Grønæk M, Juel K, Tolstrup JS. Alcohol-attributable and alcohol-preventable mortality in Denmark: an analysis of which intake levels contribute most to alcohol's harmful and beneficial effects. *Eur J Epidemiol* 2014 Jan;29(1):15-26.)
- ⁸ Samfundøkonomiske omkostninger forbundet med alkoholoverforbrug. Kora 2014.
- ⁹ Koch MB, Diderichsen F, Grønæk M, Juel K. What is the association of smoking and alcohol use with the increase in social inequality in mortality in Denmark? A nationwide register-based study, 2015.
- ¹⁰ Hjælp din teenager – med at skabe rammer for alkohol, tobak og stoffer. Sundhedsstyrelsen, 2011
- ¹¹ Alkohol og Helbred. København. Sundhedsstyrelsen 2008.
- ¹² Alkoholindtagelse og skadestilfælde indbragt på skadestuen – En undersøgelse ved to danske skadestuer. Aarhus: Center for Rusmiddelforskning, Aarhus Universitet.
- ¹³ Alkoholstatistik 2015. Nationale data. Sundhedsstyrelsen og Statens Serum Institut 2015.
- ¹⁴ Wagenaar AC, Toomey TL. Effects of minimum drinking age laws – Review and analyses of the literature from 1960 to 2000.
- ¹⁵ Fell JC et al. The relationship of underage drinking laws to reductions in drinking drivers in fatal crashes in the United States. *Accid Anal Prev*. (2008)
- ¹⁶ Wagenaar AC. Effects of Minimum Drinking Age Laws: Review and Analyses of the Literature from 1960 to 2000 (2002)
- ¹⁷ Mahler Sørensen ML, Sommer N, Christensen AS & Behrens CL Danskernes holdninger til unges alkoholvaner 2014 Kræftens Bekæmpelse og TrygFonden smba (Tryghedsgruppen smba) 2015
- ¹⁸ Intern kvalitativ undersøgelse udarbejdet af Kræftens Bekæmpelse og TrygFondens 'Fuld af liv' kampagne 2017.
- ¹⁹ Schiøth C, Krarup AF & Hansen L. Unges alkoholvaner i Danmark 2015 – en kortlægning. Kræftens Bekæmpelse og TrygFonden smba (Tryghedsgruppen smba) 2016.
- ²⁰ Notat baseret på data fra indsamlingen til den endnu ikke offentliggjorte rapport 'Unges alkoholvaner i Danmark 2016'. <https://www.cancer.dk/dyn/resources/File/file/0/6300/1493033589/notat-om-mindreariges-koeb-af-alkohol.pdf>
- ²¹ Særligt udtræk fra Kriminalstatistikken fra Danmarks Statistik. Overtrædelsesart: Love vedr. spil, bevilling, næring. Overtrædelsesart, detaljeret; Alkohol, salg til unge under 16 år.
- ²² http://ec.europa.eu/health/sites/health/files/alkohol/docs/ev_20170321_co06_en.pdf